

علوم اقتصادیه و اجتماعیه

مجموعه گار

هر آیک برنجی کونی نشر اولنور

مؤسسی:

احمد شعیب، رضا توفیق، محمد جاوید

مضمرحات:

بعد الاقلاب استقراضلرم: محمد جاوید. — انکیز حکیم
شهوری جون ستوروت میل حربی فصل آکلیبور: رضا
توفیق. — عوامل اجتماعیه: احمد شعیب. — حکمت اجتماعیه:
بدیع نوری. — فرانسه اختلال کبیری: احمد شعیب. —
نشریات و وقایع اقتصادیه: محمد جاوید. — بیک سکز یوز الی
سکز سنه سی استقراضنک مقاوله نامه سی.

مدیر و صاحب امتیازی:

محمد جاوید

نسخه سی: ۱۰ غروش

استانبول

امور اداره و تحریریه: باب طالی جاده سنده همول مطبعه سی، نومرو ۶۶

علوم اقتصادیه و اجتماعیه مجموعہ

بذل نقد و استقرار

حکومت سابقہ نیک سوء استعمالات مالہ سی خزینہ ایچون مضائقہ نقدیہ بی برمرض مزمن حالہ کتیرمشدی . ہرر ویا ایکی سنہ بر استقراض عمومی ایلہ مترافق اولدینی و آرادہ قاحش فائضلرلہ آوانسلر عقدایدلدیکی حالہ ینہ نہ مأمورینک معاشاتی تسویہ اولنور ، نہ متعہدلرک آلاحتقری ویریلردی . فقط بویلہ اولقلہ برابر نہ مأمورلر ماسلرینی طلب ، نہ متعہدلر بر تشبث اجرا ایدہ بیلیلرلدی . اون تموز تاریخ معززی ملتہ حکومتک موقعی دیکشیدردی . ہردرلو احتمالات اغتشاشیہ قارشی حکومت معاشاتی متغلیماً تسویہ ایتک ، اصحاب مطلوبی صیزلاندرمامق مجبوریتندہ بولنیوردی . بوجبوریتک ایجاباتہ توقیق حرکت ایلہ مک پارہ ایلہ اولہ بیلیلردی . پارہ ایسہ مفقود ایدی . چونکہ انقلاب واقعک خلقدہ تولید ایلہ دیکی یا کلش فکرلر سابقہ سیلہ تحصیلات سنین سابقہ یہ نظراً پاک زیادہ تنزل ایتمشدی . ایشتہ بر طرفدن بواحوالہ ، دیگر طرفدن ایجابات سیاسیہ نیک موجب اولدینی مصارف حکومت ایچون بر استقراض عقدینی ضروری قیلقدہ ایدی . اون تموزدن اول باشلامش و حیداولسون اوزمان معاملہ سی ختام بولامش اولان بر استقراض ، انقلابی متعاقباً عقد ایدلدی . ایشتہ بومقالہ دہ بو استقراض ایلہ اوکا مترافق اولان ایکی

معامله مالیه نك ماهیتى و اخيراً عقد اولسان بر میلیون لیرالق آوانسى
تدقیق ایده جکیز .

•••

استقراض مقاوله سی مسوده سی ابتدا اوج میلیون آلتی یوز کسور
بیك لیرا اوزرینه تنظیم ایڈیلش ایکن بالآخره خزینۀ خاصه حسابنه
اوله رق بر میلیون کسور لیرا علاوه سیله ۷۱۱۱۲۴ لیرایه ابلاغی قرارگیر
اولمشدی . مجلس مبعوثان هر نه قدر خزینۀ خاصیه اقراضاده بولونولماسنی
قبول ایتمه مشسده استقراضك یكوننده تعدیلات اجراسنه لزوم كورمه دی .
بناءً علیه دورۀ مشروطیتك رسم افتتاحی دورت بوچوق میلیون متجاوز
بر استقراض ایله اجرا اولوندى . اشبو استقراض بهری ۲۲ عثمانلی ویا
۴۰۰ انكیز لیراسی ویا ۵۰۰ فرانك ویا ۴۰۵ مارك قیقلی ویا خود بونلرك
مضروب لیرینه مساوی ۲۱۴۱۴۲ قطعه تحویلدن مركب اولوب قانض ۴ %
رأس المال اچقه سنه مقابل وقوع بولاجق تأدیات سنویه ۱/۳ % در .
تحويلاتك فیثائی رأس المال اعتباریدن دون اولدینی حالده بورسهدن مبايعه
طریقيله، رأس المال اعتباری به مساوی ویا اوندن فضله اولدینی تقدیرده
باشه باش تأدیة اولونمق اوزره قرعه کشیده سیله تسویه رأس المال ایڈیله جكدرد .
بكرك تحویلات، كرك قوپونلر ممالك عثمانیه ده حالاً و استقبالاً هر نوع رسم
و ویركو و تمغاندن معاف قیلمشدر . بوندن ماعدا حكومت حاملره بر دیگر
منفعت اولق اوزره ۱ تموز ۹۱۹ تاریخه قدر تحویل دین معامله سی اجرا
ایتمه مكی تعهد ایله مشدر .

استقراضك مراتب سنویه سی ۲۱۲ بیك عثمانلی لیراسی و ۵۸ غرو-
شدن عبارت اولوب آتیده کی واردات بوكا قارشیلیق اوله رق كوستریلشدر :
اولا . — رسومات امانتی حاصلات عمومیه سندن ۱۸۰۰۰۰ لیرا كه

۵۹۹ بیک لیراسی بهری ۴۱۶۶ لیرا ۶۶ غروشدن عبارت تقاسیط شهریه ایله رسومات امانتیدن بانک عثمانیه تسلیم ایدیله جکدر ؛ ۱۳۰ بیک لیراسی ده از میر ، سلا نیک ، بیروت ، ادرنه ، بروسه کمرکاری حاصلاتندن ۴٪ فائضلی ۱۹۰۲ استقراضیله ۱۹۰۱-۱۹۰۵ استقراضنک مرتبات سنویه لری [۱] تنزیل اولندقدنصکره باقی قاله جق مقداردن تسویه ایدیله جکدر .

ثانیاً . — ۴۰ بیک لیرا که دیون عمومی عثمانیه اداره سنه محول اعشار و واردات سائر ایله تأمین ایدیلش اولان کیلومترولق تأمینات ایله مستقرضات قارشیلیقلری فضله سندن افراز اولونه جکدر .

شاید بعض اسبابه مبنی بونلر کفایت ایتیه جک اولورسه نقصانی بالطبع واردات عمومی دولندن اکیال اولونه جکدر .

مرتبات سنویه ۲۱۲ بیک لیرا اوله جنی حالده تخصیصات مقدارینک ۲۲۰ بیک لیرا اولماسی بعض مصارف سنویه دن ناشی اولوب بونلر تنزیل ایدیلدکن صوکر باقی بر مقدار قاله جق اولورسه بالطبع سنه نهایتنده رؤیت اولونه جق حساب نتیجه سنده حکومت عیناً اعاده ایدیله جکدر . بو مرتبات جسته جسته بانقه یه تودیع ایدیله جک وبومودوعات اوزرینه بانقه جه ۲٪ فائض یورودوله جکدر .

فائضلر آلتی آیدن آلتی آیه یعنی هر سنه نک ۱ کانون ثانی و ۱ تموز تارخیلر نده استانبولده ، پارسده ، لوندرده ، برلینده تأدیه ایدیله جکدر . کشیدده معامله سی وقوع بوله جنی تقدیرده مایس و تشرین ثانی آیلر نده اجرا قیلنه جکدر .

دخول وعده لرندن اعتباراً آلتی سنه هرورینه قدر بدلاتی استیفا

[۱] مذکور کمرکار حاصلاتنک ۳۹۰,۰۰۰ لیراسی ۱۹۰۲ استقراضنه ۱۲۲,۰۰۰ لیراسی ده ۱۹۰۱ — ۱۹۰۵ استقراضنه طانددر .

اولونقی اوزره کتیرله بن قوپونلرله قرعه اصابت ایدوب واجب الایفا اولدینی کوندن اعتباراً اون بش سنه ظرفده بدلاتی آلیغق اوزره ابراز اولونمایان تحویلر مرور زمانه اوغرایه جقدر .

۱۴۲ ، ۲۱۴ استقراض تحویلنک ۵۰ بیک عددی آشاییده ایضاح ایده جکمز معامله به مقابل عثمانلی بانکسینه تودیع اولونوب باقیسی (۱۶۴، ۱۴۲) سی یوز لیرانی سکسان بش عثمانلی لیراسی فیثایتیه، یعنی فی اخراجیسی ۸۵ اوله رق، — ۱۲۴ ، ۶۱۱ ، ۳ لیرالق رأس المال اعتباری نقداً ۴۵۵ ، ۰۶۹ ، ۳ لیرا ۴۰ غروش مقابلنده — مقطوعاً و مخیراً عثمانلی بانکسینه ترک ایدیلشدر .

بانکه استقراضک حاصل تقدیمی اولان اشبو ۴۵۵ ، ۰۶۹ ، ۳ لیرادن ؛ ۱۲۴ ، ۷۱۱ ، ۴ لیرا اوزرندن تحویلنک اخراج ایدیله جکی بورسهرده اعطا اولونه جق تمغا رسمی وینه استقراضک یکونی اوزرندن بوزده یاریم مصارف طبعیه و نشریه بی و ۱۷ تموز، ۲۲ تموز، ۲۸ تموز، ۷ اغستوس تاریخلرنده ۰.۷ / فائضله آوانس اوله رق حکومته ویرمش اولدینی ۵۰ ، ۴۵ ، ۱۰۰ ، ۲۰۰ بیک لیرا ایله فائضلرینی بعدالتنزیل باقی قاله جق مقدارک ۴۰۰ بیک لیراسنی حق اختیارینک بوم رفضده متبایسنی ماه بماه اوچر یوز بیک لیرا اوله رق تسویه وایفا ایده جکدر .

استقراض مقاوله نامه سی مبعوثان واعیان مجلسلرنجه تصدیقه و اراده سینه یه اقتران ایتدکن صوکره کیفیت بانق عثمانی یه تبلیغ اولنه جق وحق اختیارینی رفع ویاخود ترک ایدوب ایتهدیگنی بیان ایله می ایچون تاریخ تبلیغدن اعتباراً ۲۰ کون مهلت ویریله جکدر . شاید بانکه بومدت ظرفنده حق اختیارینی رفع ایده منهنسه حق اختیار مدتی ۱۸ مایس

بعد الانقلاب استقرار من

۱۹۰۹ تاریخ قدر بحق تمدید ایدیلہ جکدر . بوتاریخ قدرده پیاسه لرك احوالی
باقه نك حق اختیاری رفع ایله مسنه مساعد اولمازسه اوتاریخندن اعتباراً
بحق آلتی آیدها تمدیدی لازم کله جکدر .

ایشته بوشراط داخلنده عقد ایدلش اولان استقراردن حکومتك
النه کچهن وکجه جك اولان مبالغ بوجه آتیدر :

لیرا استقرارك قیمت اعتباریه سی	۴,۷۱۱,۱۲۴
[۱] باقیه یه تودیع اولونه جق ۵۰ بیك تحویلک بدل اعتباریه سی	۱,۱۰۰,۰۰۰
اشبومبلغك یوزی سکسان بشه اوله رق مقطوعاً باقیه یه	۳,۶۱۱,۱۲۴
وبرلدیکندن دولایی ۱۰/۱ ی اولان	

لیرا بعدالتزیل

۵۴۱,۶۶۹

۳,۰۶۹,۴۵۵

عثمانلی باقیه سنك مطلوبی اولان ۳۹۵ بیك لیرا ایله	۵۹۵,۰۰۰
دویمجه باقیك مطلوبی اولان ۲۰۰ بیك لیرا بعدالتزیل	
قالیر .	۲,۴۷۴,۴۵۵

عثمانلی لیراسی ده اوج غروپدن عقد ایدلش اولان [۲]	۱,۵۰۰,۰۰۰
بر آوانسه مقابلہ کندیلرینه ویریلہ چکی جه تله تنزیل اولنجه	
قالیر	۰,۹۷۴,۴۵۵

بوندن عموم استقرار اوزرندن ۲/۱ مصارف طبیعیه و نشریه ایله مقداری معلوم
اولمایان — تحویلات پارس ، لوندرد ، برلین بورسہ لرندہ میدان تداوله اخراج
ایدیلہ جکته نظراً تمغراسمی اوله رق تأدیہ اولونه جق مقدار دکیشه جکدر —
تمغا رسمی ایندیریلک لازم کلدیکی کچی خزینہ خاصیه قرصاً ویریلهن ۱۳۰
[۱] بومرنه قدر افزاز ایدیلہ جکسه ده بوکا مقابل برمبلی حکومت آشاغیده
ایضاح ایدیلہ چکی اوزره باقیه دن آلمشدر .
[۲] مرنه قدر افزاز اولونه جقسه ده حکومت بومبلی ده آلمشدر .

بيك ايراده هر نه قدر مقسطاً تحصيل اولنه جقه‌سده بوزمانه متوقف اولديفندين و خزينه خاصه‌نك حال حاضري اعتباريله برسنده تحصيلي متعسر كچي كورونديكنندن بوده تنزيل ايديلنجيه آنجاك ٧٥٠ بيك ليرا قدر برشي قاله جقدر .

•••

حکومت بو استقراضی عقد ایتزدن اول عادتا بوكا مقدمه تشكيل ايتك اوزره عثمانلی بانکسيله بر معامله ماليه ياميشدی .

بانقه ايله حکومت آراسنده الكسوك منعقد اولان ٢٥ مارت سنه ٣٢٢ تاريخي مقاله‌نامه‌ده ، بانکه‌نك اولدن بری رهن مقابلي اوله‌رق خزينه‌يه آجش اوله‌جني بر ميلیون ليرالقی ٧٪ . فائضی قره‌دی به ٤٪ . فائضی و ١,١٠٠,٠٠٠ ليراقیت اعتباريله ١٩٠٤ استقراض تحويلاتی رهن ايديلك صورتيله دوام اولونه‌جني مصر حدی . بانکه اخيراً بو تحويلاتك (٥٠,٠٠٠ عدد) کنديسنه مقطوعاً صاتیلاسی مقابلي اوله‌رق حساب جاری‌ني بر مدت ايجون، يکي استقراض عقد اولونوب تحويلاتك ٥٠ بيك عددی بانکيه ترهين اولنجه‌يه قدر، قارشيليقسز بيراقفه موافقت ايله‌دی . ١٩٠٤ تحويلاتی حکومت بانکيه يوزی سکسان اوچ بجه اولقی اوزره يعنی ١,١٠٠,٠٠٠ ليرالقی رأس المال اعتباری‌ني ٩١٨,٥٠٠ ليرا مقابلنده ترك ايتدی .

بانقه مختلف تاريخلرده حکومت ويا حکومت نامنه متعهدله ویرمش اولدینی ٧١٩٠٠ ليرا ايله فائضلرینی بعدالتزیرل باقینك ٤٠٠٠٠٠ ليراسنی مقاله‌نك تاريخ امضاسی اولان ٦ ایلول ٣٢٤ ده ، باقيسنی ده ماه بماه اوچر يوز بيك ليرا اوله‌رق خزينه‌يه تسليم ايله‌دی .

•••

حکومتک تحویلات مرهونه بی صائق صورتیله تدارک ایتدیکی مبلغ استیفای احتیاجنه کافی کمدیکندن اصل استقراضک قبول وتصدیقه انتظاراً فرانسز، آلمان وانکلز هیئات مالیه سیله ۱,۳۶۵,۰۰۰ انکلز لیرالق بر آوانس مقاوله سی عقدینه توسل اولغش و ۲۵ تشرین ثانی تاریخده بو مقاوله ده منعقد اولمشدر. مقاوله موجنجیه اشبومبلغ ۶۰۰ بیک لیراسی مقاوله نك تاریخ عقدنده ۳۰۰ بیک لیراسی ۱/۴ کانون اول ۱۹۰۸ء ۳۰۰ بیک لیراسی ۱/۴ کانون ثانی ۱۹۰۹ء ۱۶۵ بیک لیراسی ده ۱/۴ شباط ۱۹۰۹ تاریخده تسلیم ایدمک مشروطدی. فائض مأخوذات وتسلیمات ایچون ۷٪ در ۱۹۰۸ استقراضی حاصلندن ابتدا بو آوانسک تأدییه سی لازم کله جکی مقاوله یه ادخال ایدلمشدر. مع مافیه استقراض مذکورک کسب قطعیت ایتمه سینه انتظاراً یاخود ایدمه مه سی احتمالیه مبنی اشبو آوانسه آئیده کی قارشیلیقلر کوسریلمشدر :

(۱) ۱۹۰۸ استقراضنه مخصص تقاسیط سنویه ؛

(۲) ۰/۴. فائضلی ۱۹۰۲ و ۱۹۰۱-۱۹۰۵ استقراضلرینک تقاسیط

سنویه سی وخزبنه نك مشروط حساب جاریسنک رهتی تشکیل ایدن ۰/۴. فائضلی ۱۹۰۴ استقراضنک بانکیه صاتیلان الی بیک تحویلنک قیونلرینه مقابل تخصیص اولنان قرق دوت بیک عثمانلی لیراسی تأدییه ایدیلدکن صوکره ولایات خمسہ کرکلرینک فضلہ حاصلاتی ؛

(۳) برنجیسنک وعده سی ۱/۴ خزیران ۱۹۰۹ تاریخده دخول

ایتمک اوزره بهری (۲۵) بیک لیرا مقدارنده قامیبال اعطاسی صورتیله رسومات امانتی حاصلاتندن سنوی ۳۰۰ بیک عثمانلی لیراسی .

اطرافنده پک چوق کورولتور، مناقشه لر یابیلان بو استقراضک

شرائطی احقاق ایدہ جک برنی وارسہ اودہ پیاسہ نک احوالی و حکومت عثمانیہ نک حین عقدہ کی حال و موقع مشکوکت آوریدر .
 فی الحقیقہ حکومت رقابتدن استفادہ ایتکہ چالیشمادی . فقط چالیشم اولسہیدی ، تموز انقلابی تعقیب ایدن ایلک کونلرہ ہنوز اجانبک قلبری شبہہ ایلہ مالی اولدینی برصیرادہ ، موفقیت حصولہ کثیرہ جکی پک ظن ایدیلہ مزدی . حتی اولیہ برزماندہ عثمانی بانکہ سنک استقراضہ طالب اولماسی دیگر سرمایہ دارلری محترزو محتجب بولوندورمقہ کفایت ایدہ بیلیدی .

بناءً علیہ حکومتہ بویوزدن بویوک برقباحت عطف واسناد ایدیلہ مزہ . انقلابدن سوکرا خزینہ مالیه نک پارہیہ اولان شدت احتیاجی دوشونولور مالیه ناظرینک نہ قدر مشکل بر موقعہ بولندیغیہ نظر ملاحظہ الیہ ایسہ حکومتہ قارشی فیلاتیلان شکایاتک غیر محق اولدینی تظاہر ایدر . بانکہ یہ کلنجہ : مع التأسف عثمانی بانکہ سی بوصول استقراضہ بر جتلن حرکتی کوسترہ ممیش ، سیاست سابقہ سندن صرف نظر ایدہ ممیشدر . بوملکتدہ سئلردن بری اجرای معاملہ ایدہن بردولت بانکہ سنک خارجدہ بشایان اجانبکی دوشونمہ مسی ، موقی متزلزل و مشکوک کورمہ مسی ، بونک نتیجہ سی اولہ زرق بودفعہ ، ملتہ قارشی ماضی بی اونوتدورہ بیلیمک و مادہ دکلسدہ معنأً فزائمی ایچون ، مساعدہ کارانہ داورانماسی ایجاب ایدردی . بو ، بانکہ نک منافع مستقبلہ سنہ پک موافق بر حرکت اولوردی . فقط بانکہ بو طریق اختیار ایلہ کی مناسب کورمہ دی . حیثیت حکومتی مغل بعض موادی (کہ بونلر مجلس مبعوثانک مالیه انجمنی طرفندن طی اولوندی) مقاولدیہ ادخال ایتدیکی کبی کرک مصارف طبعیہ ونشریہ ایلہ تمغارسندہ ، کرک قامیو مصرفدہ ، کرک استقراض حاصلنک مؤجلأ تأدیہ سندنہ

حکومتی اضرار ایتدی . بیدی سکنز بیک لیرادن عبارت اولان مصارف طبعیه و نشریه ایچون ۲۳۵۵۰ لیرا طلب ایتمک غیر مشروع بر دنفعت قصدندن باشقا بر شیئی افهام ایتمز . مع مافیه بو خصوصده وقوع بولان ضرر لرمز صوکر . زیرا مجلس مبعوثان حکومتی بعدما عقد ایدمک چکی استقراضانده بومصارفی فاطوره اوزرینه تأدیه ایله مکک دعوت ایتمدر . تمغا رسمه کلنجه : فی الحقیقه مقاوله نك حین عقدنده تحویلات پارس بورسه سنده میدان تداوله چیقه جنی جهتله مذکور بورسه ده جاری اولان ۳٪ تمغا رسمتک حکومتجه تأدیه ایدیله جکنک مقاوله یه ادخالی پك طبیعی ایددی . فقط صوکر آوانس مقاوله سی عقد اولوندینی زمان استقراض تحویلاتنک برلین ولونده بورسه لرنده ده اخراجی امید و احتمالی حاصل اولدیفندن ، مذکور مقاوله یه بزم علیهمزده عثمانلی بانکهنک لهنده بعض شرائط ادخال ایدیلش اولدینی کبی ، برلین ولونده بورسه لرنده تمغا رسمتک پارس بورسه سنه نسبتله خفیف اولدینی نظر دفته آینه رق بزم لهمزه اولمق اوزرده مختلف بورسه لرنده اخراج اولنه جق تحویلات ایچون تمغا رسمتک مقدار حقیقیسی تأدیه ایدیله جکی تصریح اولونمالیدی . بو محذوری مالیه انجمنی ازاله ایتدی و مقاوله نامه یی او صورتله تعدیل ایله دی .

استقراض حاصلنک حکومته صورت تسلیمه کلنجه : افرازاات مختلفه اجرا ایدیلدکن صوکر خزینه یه قاله جق مبلغ صافینک ۴۰۰ بیک لیراسی حق اختیارک یوم رفهنده ، باقیسی ماه بمه اوچر یوز بیک لیرا اوله رق ایفا و تسلیم اولونمق مشروطدر . استقراضک کسب قطعیت ایتدیکی تاریخندن اعتباراً فائض یوزمه مکک باشلایه جنی حالده مستحق اولدیفمز مبالغک مقسط تأدیه اولونمسی بزم ایچون شبهه سزکه بر ضرردر . حتی اخیراً وقوع بولان استطلاعاته نظراً عثمانلی بانکهنسی ۱۵۰ میلیون لیرالق آوانس ایله کندیسنه

ودويجه بانقه مديون اولديغيمز مبالغ سائرهي ده دفعه محسوب ايتك ايسته. ميورمش وبوني حكومتله آرارلنده اولجه تعاطي ايديش اولان بر مکتوبه استناد ايتدير ميورمش. بو مکتوبه نظر آبانقه حق اختيارك يوم رفقنده يالكز كنديسيه دويجه بانقك اولجه يامش اولدقلى ۵۹۵۰۰۰ ليرالى آوانسارك محسوب معامله سنى يابه حق و ۴۰۰ بيك ليراده نقداً تأديه ايديه جكدري. حال بوكه ۱،۵ ميلون ليرالى آوانسك حق تقدمي اولديغندن مذكور ۵۹۵ بيك ليرايه اشبو ۴۰۰ بيك ليرا بو آوانسه محسوب اولونوب بونك متباقيسى وديكر آوانسلر اوچر يوز بيك ليرالى تقسيطلرله تسويه ايديله جك. ماليه قوميسيوني ومجلس مبعوثان، مقاولاتي آوانسلارك كاملاً دفعه محسوب معامله سي ياييلماسى اساسى اوزرينه تصديق ايتمش اولديغندن بانقه نك بونقطة نظرينك قبول ايديله ميه جكنى ظن ايدهرم.

تحويلاتك فى مقطوعه كلنجه : يوقاريديه سويله ديكيم كى عثمانلى بانقه سي ۱۹۰۸ استقراض تحويلاتى مقطوعاً و خيراً يوزى سكران بشه اونهرق صاتين آلمشدر. تحويلاتى مقطوعاً صاتمق بزم كى پياسه احوالنه وفوفى اولمايان وكاغدلىنى سرعتله الدن چيقاره رق پاره تدارك ايتمه مجبور بولونان حكومتلر ايجون ضروريدير.

بانقه ماضيه مقطوعاً آلمش اولدينى استقراضلر مزك كافه سنى شيديكندن دون برقيات ايله آلمشدى. لكن ماضى ايله حال آراسنده بيوك برفرق واردى. برده بانقه اهون اولهرق آلدىنى بو كاغدلىرى دائماً بش آلتى پوانت فرقيه موقع تداوله چيقاره يلمشدى ؛ بناءً عليه بو صوك استقراضى ده مطلقاً آلتى يدى پوانت فضله سييله اخراج ايديله جكدري. فى الحقيقه بو يوزده يدى فرق كاملاً بانقه نك استفاده سنى تشكيل ايتيه جكدري ؛ مصرفلر قوميسيونلر واردري. مع مافيه هر حالده بانقك حصه سنه شاين حرمت بر

مقدار اصابت ایدہ جکی جہنلہ حکومتہ قارشۃ بر ایکی پو آنت فضلہ مساعدہ کوستریلہ بیلیردی . فیثائجہ کوستریلہ ین بو مساعدہ دن ماعداء بانقہ بردہ بخیرلک حتی محافظہ ایلہ مشدر . حق اختیار تحویلاتی مقطوعاً آلان بر مؤسسہ نک استفادہ سنی بر قاعدہ استناد ایتدیرہ مین بر حقدر . ہر بر تشبثدہ کار و ضرر احتمالی موجود اولمیدر . حق خیار ایسہ بانقہ ینی منفعتدہ علاقہ دار ایدہن — پیاسہ ینی نہ زمان موافق کورورسہ تحویلاتی او زمان موقع تداولہ چیقاریر و بناء علیہ یوکسک فیثات ایلہ وضع ایدہ بیلیر — ضرردن ایسہ بوس بوتون مصون قبلان — زیرا بانقہ پیاسہ نک احوالی ہان بر سنہ ینی یاقین اولان حق اختیارینک زمان محافظہ سندہ مساعد کورمیہ حک اولورسہ استقراضی قبولدن فراغت ایدہ بیلیر — بر حقدر . بانقہ نک بوحقی محافظہ ایتہ سنک بزجہ دیگر بر ضرری دہا واردرکہ اودہ تاحق اختیارک رفی زمانہ قدر ایکی میلیون لیرایی متجاوز آوانسلرہ یوزدہ بدی فائض تأدیہ سنہ دوام اولونماسیدر . مع مافیہ بو قید مقاولہ نک شرائط اساسیہ سندن اولوق حسیدلہ مجلسجہ تعدیل ایدیلہ مدی . امید ایدہ رزکہ بانقہ بو خصوصہ اولسون برسہولت کوسترہ رک درحال حق اختیارینی رفع ایلہ مک تشبثدہ بولونہ جقدر .

۔۔

حکومتک ۵۰ بیسک تحویلی بانقہ ینی یوزی سکسان اوچ بوجوق اولورق مقطوعاً صامق صورتیلہ یابدینی معاملہ مالیکہ نک دہ بزم ضررمزہ اولدینی بک آشکاردر . مقاولہ نک یوم عقدندہ پیاسہ فیثاتی ۹۱,۷۵ اولان برکاندی (۸۳,۵۰) ، آملقلہ بانقہ ہیچ شہہ یوق کہ یتمش بیک لیرا قدر بر استفادہ ایدہ جکدر . دیگر طرفدن کندیسنہ مقطوعاً ویریلن بو تحویلانک

فائضند ، مقاوله نك يوم عقدندن اعتباراً استفاده به باشالاديني حاله
معامله نك حاصل نقدیسی بزه مقسطاً تأديه ايمه سی ده حكومت ایچون
ایکینجی بر ضرورده .

عثمانی بانکه سی اداره جدیدیه قارشى برجیله ابراز ایتک ایچون
اولسون ، بونحوایاتی بزم حسابمزه اوله رق موافق فیئانلرله بورسده
صائمالی و خدمته مقابل بر قومیسون آلقله اکثفا ایلمیلیدی .

مجلس مبعوثان عثمانی بانکه سنک بومعامله ده کی منفعتی فاحش کوردیکندن
معامله واقع نك صورت قطعیه ده وقوع بولمش اولدیفنی ، حکومتله بانکه
آرمسنده مجلس مبعوثانك تصدیقه اقترا ن شرطی اولقسزین مقاوله نك
عقد ایدیلدیکی نظردقته آلمایه رق ، بانکه نك استقراض خصوصنده کی حق
اختیارینی استعمال ایدوبده استقراضی قبول ایتدیکی تقدبرده بومعامله دن ده
فراغت ایلمه سی لازم کله چکی حقنده برقرار اتخاذ ایتدی . مجلسك
مهاجات و اعتراضاته کوکس کره ن قومیسون ده بوقراری قبولده مضطر
قالدی . فقط قرار واقع قابل اجرا و تطبیق دکلدی . بانکه مقطوعاً
آلدیفنی کاغذلری بالطبع جسته جسته پیاسه یه چیقاروب صامشدر . بناء
علیه بومعامله یی فسخ ایتک لازم کله پیاسه دن نحویالاتی یوکسک فیئانلرله
طویلا یوب حکومته تسلیم ایتک ایجاب ایدر . دیگر طرفدن بانکه قرار
واقعی قبول ایتمه ک ادعا سنده بولنه بیلیر . بومسئولیت ده حکومته توجه
ایدر . چونکه حکومت مقطوعاً ، مجلسك تصدیقه اقترا ن ایتماک
شرطیله ، بر مقاوله عقد ایتمه میلیدی ؛ یا خود ایتدکن صوکر او مقاوله یی
لاجل التصدیق مجلسه کوندرمه میلیدی .

بومعامله نك احتمال که عملیاتده تأثیری کورولمیه جکدر . بانکه نك استقراضه کی
حق اختیارینی رفع ایتمه سی قویاً ملحوظ اولدیفنی جهتله قرار واقع ده

کنندیلکندن ساقط اوله جقدر . فقط شاید بانقه پره نسیم نقطه سنده
اصرار ایده جک اولورسه حکومتجه عیجا نه جواب ویریله بیله جکدر ؟

° °

بروجوق ایرالق آوانس مقاوله سنده حکومتک منافعه آچقندن
آچیفه مفایر برقید و شرط یوقدر . یالکزمقرضلر آلا جقلمی صاغلاملایق
ایچون هر درلو تدایره توسل ایتشلردر . بو خصوصده اک زیاده انکلیزلر
اصرار ایله مشاردر . اوزون برمدتن بری معاملات مالیه مزه اشتراک
ایتمه مکنده اولان انکلیزلرک بویایک معامله ده بر آز مجبر و مشکلیسند اولمالری
پک طبیعی ایدی . حکومت ده انکلیزلری بو آوانسه اشتراک ایتدیرمکله
۱۹۰۸ استقراضی تحویلاتنک قسماً لوندره بورسهنده موقع تداوله
اخراجنی تأمین ایله مک مقصدینی تعقیب ایتمکه اولدیغندن تکلیف اولونان
شرایطی قبول ایتدی .

° *

اشبو استقراض ایله تفرعاتی مجلس مبعوثانک تدقیق ایده جکی ایلمک
مسئله مهمه وجدیه اولوق حسسیله کرک انجمنجه ، کرک مجلسجه مدید
مذاکرات و مناقشات انتاج ایله دی . بو مناقشات کرک حکومت ایچون ، کرک
بانقه ایچون ، استقبال اعتباریله ، بردرس اولدی . حکومت مسائل مالیه ده
مجلسک نه قدر علاقه دار اولدیغنی کوره رک بعدا مسئولیتدن تعری ایده بیلک
ایچون استقراضلری عقد ایتزدن اول چوق دوشونمکه ، تدقیقات یا بجه
هر طرفه مراجعت ایله مک مجبور اوله جقدر . بانقه ده بعدا حکومتلایه جنی
معاملاتک قابالی قالمایه جقی . ملتک تنقید و تدقیقه معروض اوله جقی
کوره رک ده جدی ، ده سہولت بخش بر صورتده حرکت ایتک لزومی
حسن ایله جکدر .

استقراض ایله تمانك اثنای مذاکره سنده نظر دقتی جلب ایدنه
 وازاله سی اسبابنه توسل اولوتان بریولسزلوقده حکومتک بانکده کی حساب
 جاریسنه متعلقدر . حکومتک بانکیه اولان بر میلیون لیرا بورجی $\frac{7}{100}$ /
 فائضلی بر بورجدر . بوربورج حساب جاری صورتنده اولدینی ایچون
 وعده سی یوقدر . فقط حکومت بودیننه مقابل $\frac{4}{100}$ / فائض کتیره
 — فائض بالطبع کنديسنه عائد اولوق اوزره — بر میلیون یوز بیک لیرا
 قیمت اعتباریه لی نحوایاتی ترهین ایله مکده در . بوکاغدلرک قیمت حقیقیه سی
 همان بر میلیون لیرایه یاقیندر . بناءً علیه حکومت کنديسنه $\frac{4}{100}$ / فائض
 کتیره بر سرمایه سی بانکیه ترهین ایدوب $\frac{7}{100}$ / فائضله اوسرمایه یه معادل
 بر سرمایه یی استقراض ایدیور . بونک غراتی بک آشکاردر . بویه بر
 حساب جاری یه، قره دی نامی آلتنده ذکر ایدیلن بویه بر معامله مضمریه
 دوام ایله مکدنسه حسابی قایمخی موازنه مالیه انجمنی دها موافق کورمش
 واستقراض حاصل صافینک — آوانس وسائر بعدالتزیرل — دوعروندن
 دوعرویه حساب جاریمک مطلوب جهت کچیریلنه قرار ویرمشدر .
 فی الحقیقه بو حاصل نقدی بورجی تماماً تسویه کفایت ایتیمه جکدر .
 آراده قالدق فرقی رهندن قورتاره جفمز الی بیک کاغدی پیاسه ده
 صاتمق صورتیه تأدیه ایده جکز . بوکاغدلرک صایلماسندن حاصل
 اوله جق مبلغک قسم متبایسی ده یایوکسک فائضلی بر بورجک تأدیه سنده ،
 یاخود دیگر بر خصوصده استعمال اولنه جقدر .

•••

حکومت عثمانیه نك من القديم عقد ایتدیکی استقراضات صدراعظم
 و مالیه ناظریه مقرض بانک آراسنده منعقد برمقاوله یه استناد ایله مکده در .
 صوکرالری دیون عمومی اداره سنکده امضاسی آرانمغه باشلانمشدر

وبوامضا ماضیده بزم ایچون فائده دن خالی اولما مشدر . چونکه سرمایه دارلر، تحویلات مزه مشتری اوله حق اولانلر آنجاق بوشرطله بزه اعتبار ویرمه که آیشدیر بلسلردی .

صوک استقراض ینه دیون عمومیة نك امضاسیله منعقد اولمشدر . فقط مجلس مبعوثان بعدما حکومتی یالکز کندی امضاسیله عقد استقراض ایله مکده دعوت ایشلشدر .

بوندن ماعدا برحکومت مشروطه ده قانونسز عقد استقراض ایدیله میه جکندن مالیه انجمنی حکومتک مقامنه قائم اوله رق بر لایحه قانونیه تنظیم ایتیش و مجلس مبعوثان واعیان ده بولایحه یی قبول و تصدیق ایله مشدر . ایشته دوره مشروطیتک ایلک استقراضنک شرائط وماهیتی بورایه قدر ایضاح ایتدم . عثمانلی بانکه سی استقراضک اراده سنییه اقتراننک کنديسنه تبلیغندن اعتباراً یکرمی کون یعنی برنجی دوره کچدیکی حالده هنوز حق اختیارینی رفع ایتمه مشدر . بونی بانکه نك برسوءیتنه حمل ایتک ایسته میورم . حکومتله آرارنده ، براییکی نقطه حقنده ، جریان ایله مکده اولان مخبره نك ختامنده حق اختیارک رفع اولونه جققی ظن ایدیورم . بو ، شبهه سز بزم منفعت مزه موافق اوله جققی کبی بانکه ایچون ده حقنده بسله نمکده اولان سوء ظنلری ازاله ایده جک بر حرکت اولور .

•••

۳۲۴ سنه مالیه سی بر میلیون لیرالق بر استقراض ده عقد اولونه رق قایا مشدر . سنه نك صوک آیلارنده حکومت ینه مشکلات تقدیه ده دوجار اولدیفندن دویمجه اوریات بانکه سنه مراجعت ایدره ک بش یوز بیک لیرالق بر آوانس ایچون مذاکره کیریشدی . اشبو بانکه آوانسی حکومت ۷٪ نائضله ومعین قارشیلیقلرله یا بمغه موافقت ایتدی ، حکومتی بودفعه عثمانلی بانکه سنه

مراجعتن منع ایدن شیء، یوقاریده ایضاح ایتدیکنز آوانس لرك اثنای عقدنده سنه نهایت قدر یکی بر آوانس عقدینه احتیاج حس اولونمایه جنی حقنده مالیه ناظرینک بیاناتی و بانقه نك ده یکی بر آوانسه موافقت ایتیه جکنه دائر اولان سوزلری ایدی . مع مافیه اویساناه و کندی سوزینه اهمیت ویرمه کی دهامناسب بولان عثمانلی بانقه سی — احتمال که رقبته میدان ویرمه مک ایچون — حکومت مراجعت ایدمرك آوانسی اجرایه طالب اولدیفنی بیلدیردی . مالیه ناظری طرفدن دویچه اوریانت بانقه ویرله ن برسوزدن نکول جائز اوله میه جنی جهتله حکومت قرارنده ثبات ایتک فکری اورتیه آندی . بومصادمه فائضک ۷٪ / دن ۶٪ / یه تنزین خدمت ایتدی . هرا یکی بانقه فائضی ۶٪ / یه تنزیل ایدنجه ذاتاً طلب ایتدیکی بش یوزبیک لیرادن فضله یه احتیاجی اولان حکومت بر میلیون لیرایه طالب اولدی و بونی ایکی بانقه آراسنده تنصیف ایتدی . هر نه قدر عثمانلی بانقه سی بو دفعه بر حق رجحاندن بحث ایله مک ایسته مشسده بالطبع دیکله نمده دی . ایسته بو مذاکراتی متعاقباً حکومت دویچه اوریانت بانقله بر، عثمانلی بانقه سیله دم بر — عثمانلی بانقه سی حکومتله یایدیفنی معاملات مالیه بی برزماندن بری دویچه بانقله [۱] مشترکاً اجرا ایتدیکندن بوش یوز بیک لیراده ایکیسی طرفدن اعطا اولونمشدر — مقاوله مسوده سی عقد ایتمش و بش یوز بیک لیرایه محسوباً عثمانلی بانقه سندن پاره آلفه باشلامشدر . دیگر طرفدن مجلس مبعوثانده آئیده کی ماده قانونیه لایحه سی کوندریلمشدر :

« مالیه نظارتی بودجه خارجنده استحصال اولنه جق فوق العاده ایچیدن و یا خود اولاً ۱۹۰۸ استقراضی کسب قطعیت ایدوبده حاصلاتندن خزینۀ مالیه حسابنه قاله جق بقیه دن و ثانیاً دیزون عمومیه اداره سنجه بعض [۱] دویچه اوریانت بانق باشقه دویچه بانق باشقه در . ایکی بربرینه دقبدر .

مستقرضات و مدیر پولاری تأمینانی قارشیلیقی اوله رق جبات ایدیلکده اولان
اعشار و واردات سائره فضله لرینک مرتبات معینه و مقدم تاریخی آوانسار تأدیه
اولوندقدن صوکرآ سنه آتیه بقیه لرندن اودنک شرطیله و یوزده آلتی
فائضه بر میلیون لیرایه قدر آوانس عقیدینه مأذوندر.

بوماده قانونیه موازنه مالیه انجمنجه تدقیق ایدلدی. هراوچ بانقه نك
مدیرلری جلب اولونه رق کندیلرندن استیضا حاتده بولونولدی. حکومتك
حال حاضر اعتباریسنه نظراً ۰۶٪ فائض استكنار اولونه میه جفندن و بالعکس
اوچ دورت آی اول ۰۷٪ فائضه استقراض ایدن حکومت ایچون بر
موفقیت دیمك اوله جفندن بوجهت هیچ موضوع بحث اولمادی. انجمنی
اك زیاده اشغال ایدن مسئله قارشیلیق مسئله سی ایدی. بویه قیصه وعده لی
براستقراض ایچون دخی قارشیلیق کوستریله سی حیثیت حکومتله قابل
تألیف کوروله یوردی. فقط دیگر طرفدن بوکونه قدر دائماً بزه ویردکری
آوانسار ایچون — بر میلیون لیرالق دكل حتی قرق الی بیک لیرالق
آوانسار ایچون بیله — قارشیلیق آرایان مؤسسات مالیه نك بوباده وقوع
بوله جق بر تکلیفی حسن تلقی ایده جکری ظن اولونما یوردی. مع مافیه
انجمن همه حال بوفکرینی حقیقت پذیرایتمك ایسته دیکندن تکلیفی مصرانه
درمیان ایله دی و موفق اولدی. بوموفقیت حکومت مشروطه مركز مالیه نقطه
نظرندن اك مهم بر موفقیت کی تلقی اولونمق ایجاب ایدرکن غریبدرکه
خطادن بشقه برشی کورمك ایسته مین غزنه لرمنجه پك شایان اهمیت کوروله دی.
حال بوکه بووقعه یکی بر دوره تاریخیه نك بر مقدمه ولودی اوله جقدر.

حکومت بر میلیون لیرای استقراض ایتك ایچون ۳۲۵ سنه سی
ظرفنده تأدیه ایله مك مجبوریتندن باشقا بر تعهد آلتیه کیرمه مش وماده
قانونیه لایحه سی موازنه انجمنجه و مجلسجه صورت آتیه ده تدلیا، اولونه رق

«نیانجامده قبول ایدلش و اراده سنییه اقتران ایتمشدر .

«مالیه نظارتی ۳۲۵ سنه مالیه سی طرفنده تأدیه ایدلک اوزره یوزده

آلتی فائضله بر میلیون لیرایه قدر استقراض ایله مکه مأذوندره .»

۲۰ مارت، ۳۲۵

محمد مبارک